

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

БИВАЛІНА Д.

(науковий керівник – к. і. н., доц. В. А. Нестеренко)

СПОГАДИ ПРО ВІЙНУ*

Її звать Корнієнко Наталія Петрівна. Вона народилася 1957 року у селі Річки Білопольського району Сумської області. У 1972 році вона закінчила 8 класів. Потім вступила до Київського плодо-овочевого технікуму, де навчалася по спеціальності "бухгалтер". Наталія Петрівна закінчила цей технікум у 1975 році. На жаль, її батьки вже померли, тому про події, які відбувалися під час війни вона може розповісти від свого імені. У дитинстві їй багато розповідали про війну батьки та інші родичі. Батька звали Корнієнко Петро Назарович. Він народився 1918 року у селі Річки. Закінчив Харківський Сільськогосподарський інститут, де навчався на заочному відділенні. Закінчивши цей інститут у 1965 році, Петро Назарович працював у колгоспі агрономом. Мати Наталії Петрівни - Корнієнко Любов - народилася 1925 року теж у селі Річки. Вона працювала у кооперації "Сільпо" касиром.

Наталія Петрівна згадує, що у Петра Назаровича було 2 брати - старший і молодший. Старшого брата звали Андрій. А у Любов Михайлівни у родині було ще чотири дитини, крім неї: сестра і три брати. Родина Любов Михайлівни мала невелику хату-мазанку, як і всі люди у той час. Також вони мали невелике господарство.

Наталія Петрівна розповідає, що під час голодомору 1932-33 рр. Петру Назаровичу було 14 років, а Любов

---

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

Михайлівні лише сім. Це був дуже тяжкий час для обох родин. Але у сім'ї Любов Михайлівни загинула дитина – старша з сестер. Дівчинці було лише 9 років.

Про війну з Німеччиною обидві родини дізналися завдяки засобам масової інформації, тобто було оголошено по радіо. Наталія Петрівна каже, що ця звістка була несподіваною: «Що таке війна? Не дай Бог таке пережити людям». Про події на фронті дізнавалися теж за допомогою засобів масової інформації. Коли Петру Назаровичу виповнилося 23 роки, він змушений був піти на фронт разом зі своїм старшим братом Андрієм. Його брат так і не повернувся з війни. У сім'ї Любов Михайлівни на фронт пішов її батько, який також не повернувся. Це був дуже тяжкий час для обох сімей.

Під час окупації батьки Наталі Петрівни перебували у селі Річки. Після війни обом її батькам жилося тяжко. Але у Петра Назаровича були живі батько і мати, а у Любов Михайлівни - лише мати, якій довелось доглядати чотирьох дітей. До того ж, бабуся Наталії Петрівни дуже тяжко хворіла, тому її матері довелось доглядати і її. Під час голоду 1946-47 рр. обидві сім'ї недоїдали. Але сім'я Петра Назаровича мала трохи краще становище. Наталія Петрівна говорить, що її матері було особливо важко у цей час, бо доводилось витрачати дуже багато зусиль, аби доглядати за своїми дітьми та хворою матір'ю.